

Aktive fællesskaber for børn og unge

Dette notat leverer forslag til indsatser, der kan fremme børn og unges deltagelse i aktive fællesskaber. Notatet er udarbejdet af Børn og Unge, Sundhed og Omsorg samt Kultur og Borgerservice, på baggrund af en opgave stillet i forbindelse med [budgetforliget 2023](#) under overskriften "Bredere Børnefællesskaber".

Indsatserne bygger videre på erfaringer fra eksempelvis Bevæg dig for livet og arbejdet med opgaven, 'Flere aktive børn', fra budgetforliget 2023. De er derudover kvalificeret i dialog med civilsamfundsaktører, bl.a. i forbindelse med årsmødet i "Børn- og Unge Alliancen".

1. Hvilken værdi skaber forslaget for borgere og samfund?

Et godt og aktivt fritidsliv har en positiv betydning for børn og unges sundhed og trivsel, da vi ved, at der er en tæt sammenhæng mellem fysisk aktivitet, sundhed, trivsel og fællesskaber. Det er derfor vigtigt, at vi som kommune, understøtter etableringen af fritidsaktiviteter, der kan rumme og fastholde de fleste børn og unge. Heldigvis er mange børn og unge allerede en del af et aktivt fællesskab, men desværre ser vi også en stor restgruppe, der ikke har et positivt og aktivt fritidsliv at gå til. Årsagerne hertil er mange: økonomi, sociale eller fysiske udfordringer eller mangel på egnede tilbud. Der er en stor grad af social ulighed i deltagelsen i aktive fritidsaktiviteter, og derfor skal de præsenterede løsningsmuligheder også ses i sammenhæng med de to vilde problemer: "Unge mentale sundhed og trivsel" og "Sundhed ind i alt", der bl.a. har fokus på at fremme ligheden i sundhed og trivsel.

2. Hvilke løsningsmuligheder er der?

I det følgende præsenteres fem forslag til initiativer, der har til formål at fremme børn og unges deltagelse i aktive fællesskaber.

- 3.1 Flere børn og unge introduceres til foreningernes bevægelsesfællesskaber
- 3.2 Flere børn og unge i de lokale fællesskaber ved hjælp af foreningsudviklere
- 3.3 Bredere børnefællesskaber møder foreningslivet
- 3.4 Flere unge frivillige - Frivillighed som valgfag
- 3.5 Samarbejde med Civilsamfund

Alle indsatser kan blive evalueret.

3.1 Flere børn og unge introduceres til foreningernes bevægelsesfællesskaber

Vi ved, at børn og unges trivsel, sundhed og læringsparathed hænger tæt sammen med deres bevægelsesglæde og fysiske aktivitetsniveau¹. Det er derfor vigtigt at skabe gode rammer, der sikrer, at børn og unge introduceres til positive bevægelsesfællesskaber, som kan motivere til livslang bevægelse. Her spiller samarbejdet mellem skole og foreninger en stor rolle, da det giver mulighed for, at børn og unge i skoletiden kan få øjnene op for forskellige foreningsaktiviteter.

For at understøtte samarbejdet mellem skoler og foreninger foreslås det derfor at permanentgøre den *playmaker-ordning*, som har været afprøvet i skoleåret 2022/23, i et samarbejde mellem MKB, MBU og Idrætssamvirket, og samtidig udvide ordningen til at omfatte andre relevante foreninger fra det folkeoplysende område, som eksempelvis spejderne. I den forbindelse kan Århus Ungdommens Fællesråd også inddrages. Playmakeren skaber forbindelser mellem foreninger og skoler, hjælper med at sætte samarbejdet op og skabe en struktur for forankring; herunder udarbejdelse af katalog med oversigt over lokale foreningstilbud. Playmakeren har en mindre aktivitetspulje til understøttelse af samarbejdet. Foreningerne og skolerne giver her udtryk for, at playmakeren har banet vej for, at der er blevet etableret et samarbejde, som ellers ikke var sket, så flere børn og unge er blevet introduceret til foreningernes bevægelsesfællesskaber. Som supplement til playmakerordningen foreslås en model B, hvor de enkelte skoler modtager ressourcer i form af ekstra lærertimer til at arrangere samarbejdet med de lokale foreninger og den brede åbne skoleindsats, som blandt andet formidles i ULF i Aarhus.

¹ Vidensråd for forebyggelse Fysisk aktivitet – læring, trivsel og sundhed i folkeskolen

Kontaktpersoner

Børn og Unge, Karen Mette Hansen

Sundhed og Omsorg samt Kultur og Borgerservice, Christina Fruergaard

Hvilke ressourcer er der behov for?:

Det foreslås at styrke og permanentgøre den nuværende playmaker-ordning til et helt årsværk i stedet for et halvt årsværk, som ordningen hidtil har bestået af. Derudover en årlig aktivitetspulje på 200.000 kr. Forventningen er, at det årligt vil resultere i foreningssamarbejder på ca. 35 skoler, samt udarbejdelsen af kataloger med oversigt over lokale foreningstilbud til 15 skoler. Playmakeren arbejder tværmagistratsligt mellem Børn og Unge, Kultur og Borgerservice, samt med Idrætssamvirket. Som supplement foreslås model B, hvor der tildeles ressourcer til hver skole til samarbejde med foreninger. Ordningen kan prøves af i en pilot på et mindre antal skoler, før den skales op. Der er mulighed for at kombinere de to modeller, men de kan også køre uafhængigt af hinanden.

Mere samarbejde mellem skoler og foreninger				
(2023-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Fastansættelse af en Playmaker *	700	700	700	700
• Aktivitetspulje til Playmaker	200	200	200	200
Tildeling af ressourcer til skolerne dedikeret til samarbejde med foreningslivet**	4.500	4.500	4.500	4.500
• Aktivitetspulje til skolerne samarbejde med foreningslivet	200	200	200	200

Begge delindsatser er skalerbare. Playmakeren kan ansættes på halv tid, og skolerne kan tildes færre/flere timer.

* Med playmakerordningen følger en ekstra arbejdsopgave for skolerne, da playmakeren har behov for dialog med skolen for at opsætte samarbejde med foreninger

** Ressourcerne er beregnet med et gennemsnits timetal på 10 timer per skole i AAK per måned.

3.2 Flere børn og unge i de lokale fællesskaber ved hjælp af foreningsudviklere

Foreningerne i Aarhus løfter en stor opgave i at skabe gode fællesskaber til børn, unge og voksne, men samtidig er der potentiale i at styrke foreningerne, så endnu flere kan opleve at være en del af et positivt fællesskab i deres lokalområde, særligt børn og unge i socialt udsatte familier. Hertil kan ansættelsen af en foreningsudvikler benyttes som greb til at udvikle og understøtte foreningslivet i et lokalområde. Arbejdet med foreningsudviklere kan enten ske via en konkret forening, eller et bredt foreningsunderstøttende arbejde i et geografisk område. Vi har allerede gode erfaringer fra samarbejdet om lokal foreningsudvikling på tværs af Aarhus kommune og civilsamfund.

Hvilke ressourcer er der behov for?:

Det anslås, at en foreningsudvikler koster ca. 750.000 kroner årligt. Midlerne går fortrinsvist til løn, men inkluderer også 50.000 årligt til aktivitetsmidler, der blandt andet skal gå til at sende nye frivillige på uddannelse/trænerkurser.

Foreningsudvikler				
(2023-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Pulje til ansættelse af én ny foreningsudvikler årligt – puljen kan opskaleres.	750	1.500	2.250	2.250

Med ovenstående finansiering ansættes én foreningsudvikler årligt. Ansættelsen varer tre år. Et nyt lokalområde vil derfor årligt få understøttelse fra en foreningsudvikler.

3.3 Brede børnefællesskaber møder foreningslivet

Nogle børn har svært ved at indgå i foreningslivet på lige vilkår med andre børn. Det gælder f.eks. børn i udsatte familier, etniske minoriteter og generelt de børn, der har svært ved at indgå i klassefællesskabet. For at håndtere udfordringen er der i folkeskolen et øget fokus på at benytte specialpædagogiske metoder i almenklasserne, hvilket betyder, at flere børn og unge kan være en del af klassefællesskabet. Samme tænkning foreslås anvendt i foreningslivet, så flere børn og unge kan inkluderes i det almene foreningstilbud, med fokus på justering af rammerne for børnenes deltagelse, og ikke på det enkelte barns udfordringer. De konkrete metoder vil variere afhængigt af, hvilken specifik målgruppe der udvælges. I arbejdet med at få flere

Kontaktpersoner

Børn og Unge, Karen Mette Hansen

Sundhed og Omsorg samt Kultur og Borgerservice, Christina Fruergaard

børn ind i foreningslivets fællesskab, skabes en tæt kobling til det eksisterende arbejde med f.eks. ForeningsMentor, Get2Sport, fritidspas, Bevæg dig for livet og samarbejdet med Specialsport. Der kan evt. også arbejdes med brobygningsaktiviteter fra fritidsklubber, hvor mange af de udsatte unge trives, til foreningslivet.

Hvilke ressourcer er der behov for?

Det foreslås at tilbyde økonomisk starthjælp til foreninger, som ønsker at arbejde med en særlig udsat målgruppe. Det skal bl.a. dække den udgift, der er forbundet ved at oprette mindre hold, som deraf giver færre indtægter i kontingent. Det vil forventeligt række til 25 foreninger årligt. Derudover afsættes ressourcer til individuel sparring/kompetenceudvikling til foreningsbestyrelser og instruktører. For at understøtte at børnene kommer over i forening udvikles og styrkes arbejdet med Foreningsmentor.

Bredere børnefællesskaber møder foreningslivet				
(2023-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Økonomisk starthjælp til særlige tilbud, der kan inkludere flere bredt. Pulje der skal inkludere anderledes målgruppe inklusive konsulentstarthjælp	250	250	250	250
Udvikling og styrkelse af Forenings Mentorindsats i samarbejde med civilsamfundstørere*	250	250	250	250
I alt	500	500	500	500

* Der er allerede efterspørgsel fra civilsamfundet. Red Barnet Ungdom har eksempelvis henvendt sig, da de gerne vil indgå i en ordning, hvor deres frivillige hjælper udsatte børn og børn med at komme i gang med idrætsaktiviteter.

3.4 Flere unge frivillige - Frivillighed som valgfag

Vi ved, at frivilligt arbejde, som ex. instruktør i en forening, har positiv betydning for unges trivsel og mentale sundhed. Vi ved også, at unges engagement i fritidsaktiviteter i teenageårene styrker deres tilknytning til arbejdsmarkedet senere i livet. Når mange unge mistrives, er det derfor oplagt at kigge på, hvordan vi kan understøtte rammerne for, at endnu flere unge kan få mulighed for at blive frivillige. UngiAarhus har i dag dispensation til at udbyde bydækkende valgfag efter sædvanlig skoletid. Dette gøres i samarbejde med skoler, ungdomsuddannelser og kulturinstitutioner. Valgfagsundervisningen foregår on-location og med autentiske arbejdsopgaver, hvilket de unge, der følger valgfagene, oplever som motiverende og lærende. De unge tilkendegiver samtidig, at det at samles om en fælles interesse bidrager positivt til oplevelsen af at indgå i et fællesskab.

Det foreslås, at rammen om de bydækkende valgfag udvides med valgfag for 9.klasse målrettet frivillighed og instruktøruddannelse, dette i et tæt samarbejde med foreningslivet og relevante organisationer. Valgfaget udvikles i samarbejde med relevante aktører eksempelvis foreningsudviklere, DGI, DIF mfl. UngiAarhus' nuværende dispensation til at udbyde valgfag efter sædvanlig skoletid løber til og med skoleåret 2023/2024. Forslaget er derfor afhængigt af, at MBU og UngiAarhus genansøger om dispensation til at udbyde valgfag uden for den normale skoletid kl. 8-16.

Hvilke ressourcer er der behov for?

Det foreslås, at der afsættes midler til aflønning af ungdomsskoleundervisere, der skal forestå valgfaget samt aktivitetsmidler til understøttelse af samarbejdet med foreninger.

Flere unge frivillige - Frivillighed som valgfag				
(2023-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Aflønning af ungdomsskoleunderviser	158*	108	108	108
Aktivitetspulje	200	200	200	200
I alt	358	208	308	308

*50.000 til udvikling 1. år, og evt. pulje til samarbejde med foreninger.

Kontaktpersoner

Børn og Unge, Karen Mette Hansen

Sundhed og Omsorg samt Kultur og Borgerservice, Christina Fruergaard

3.5 Samarbejde med civilsamfundet

At få flere sårbare og udsatte børn og unge i gode aktive fællesskaber er ikke en opgave, vi kan løse som kommune alene. Det kræver et tæt samarbejde med en bred række af civilsamfundsaktører. Børn og Unges midlertidige resurser til at koordinere samarbejdet med civilsamfundet udløber ved udgangen af 2023. De er blandt andet gået til at drive "Børn- og Unge Alliancen", der eksempelvis har dannet platform for inddragelsen af civilsamfundsaktører i forbindelse med udarbejdelsen af de beskrevne indsatser i dette notat. Ved at forlænge denne eksisterende indsats og arbejde mere målrettet med styrkelse af samarbejdet mellem skoler, klubber og dagtilbud og civilsamfund sikres en kontinuitet i samarbejdet med civilsamfundsaktørerne, og vi vil derved stå stærkere i fremtiden, hvor en stærk samarbejdsstruktur mellem kommune og civilsamfund er essentielt for at Aarhus bliver en god by for alle.

Hvilke ressourcer er der behov for?:

Det foreslås at permanentgøre den eksisterende indsats i Børn og Unge, og samtidig vinkle den, så der i fremtiden er et endnu skarpere fokus på at få flere børn og unge ind i aktive fællesskaber, og på et tværgistratsligt samarbejde.

Samarbejde med civilsamfundet				
(2023-priser i 1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Styrkelse af koordinering af samarbejdet mellem kommune og civilsamfund	1.400	1.400	1.400	1.400